

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN RAPORTTEJA 3 | 2006

Ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen sopimus tulostavoitteista vuodelle 2006

Helsinki 2006

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN RAPORTTEJA 3 | 2006
Ympäristöministeriö
Hallintoyksikkö

Taitto: Aija Kojonen

Julkaisu on saatavana myös internetistä:
<http://www.ymparisto.fi> > Ympäristöministeriö
> Julkaisut > Ympäristöministeriön raportteja -sarja

Edita Prima Oy, Helsinki 2006

ISBN 952-11-2214-5 (nid.)
ISBN 952-11-2215-3 (PDF)
ISSN 1796-1696 (pain.)
ISSN 1796-170X (verkkoj.)

Ympäristö-
merkin
paikka

SISÄLLYS

I Tulossopimus	4
1.1 Toiminnan vaikuttavuus	4
1.2 Toiminnalliset tavoitteet	6
1.3 Toteuttamisen seuranta ja raportointi	19
2 Palvelusopimus	20
2.1 Yleiset periaatteet	20
2.2 Vesiensuojelu	20
2.3 Ilmastonmuutos ja ilmansuojelu	22
2.4 Kemikaalit ja geenitekniikka	24
2.5 Ympäristövahingot, pilaantuneet maat ja maaperän suojelu	26
2.6 Ekotehokkuus ja jätteet	27
2.7 Ympäristöpolitiikan ja ympäristövaikutusten arviointi, ympäristölupa-asiat	28
2.8 Luonnonsuojelu	30
2.9 Alueidenkäytön seuranta	32
2.10 Hallinto-, viestintä- ja tukipalvelut	33
2.11 Laboratoriotointi	36
2.12 Voimavarat	37
2.13 Toteutumisen seuranta ja arviointi	37
Kuvailulehti	38

1 Tulossopimus

Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus (SYKE) ovat tehneet tämän sopimuksen Suomen ympäristökeskuksen tulostavoitteista vuodelle 2006. Sopimus tarkentaa ja täydentää ympäristöministeriön vuoden 2006 talousarvion yhteydessä asettamia alustavia tulostavoitteita. Maa- ja metsätalousministeriö ja Suomen ympäristökeskus tekevät erikseen ao. ministeriön toimialaa koskevan tulossopimuksen.

Tulossopimusta täydentää palvelusopimus vuosille 2005 – 2007. Palvelusopimuksessa on sovittu SYKEN jatkuvaluonteisista tehtävistä. Palvelusopimus tarkistetaan vuosittain.

1.1

Toiminnan vaikuttavuus

1.1.1

Toiminnan painopisteet

Suomen ympäristökeskus tukee ympäristöpolitiikan tavoitteiden ja keinojen arviointia ja valintaa sekä ympäristöpolitiikan toimeenpanon valmistelua tuottamalla ympäristöongelmien ratkaisemisen ja ennakkoinnin kannalta olennaista tutkimus- ja seurantatietoa sekä ympäristöhallinnon ja koko yhteiskunnan tarpeita vastaavia asiantuntija- ja viranomaispalveluja. SYKEN toiminnan kohteena ovat erityisesti:

- Kokoavat arvioinnit ja tutkimukset ympäristöpolitiikan ja sen keinojen vaikuttavuudesta sekä ympäristönäkökulman integroinnista muihin politiikka-alueisiin.
- Ilmastomuutoksen hallinnan ja siihen sopeutumisen tutkimus ja yhdenmetyt tarkastelut kansallisten ilmastostrategioiden vaikuttavuudesta sekä kansainvälisten velvoitteiden hoitaminen ilmastomuutoksen hallinnassa.
- Kestävän tuotannon ja kulutuksen tutkimus, palvelut, ekotehokkuusarvioinnit sekä tarvittavien ohjauskeinojen kokonaistarkastelut.
- Yhdenmetyt vesistöjen käytön ja suojelun tutkimus yhdistämällä paikkatiedot, tietojärjestelmät ja mallit palvelemaan vesipolitiikan toimeenpanoa.

- Itämeren suojelun kokonaistarkastelut, joissa otetaan huomioon myös vedenalaisen luonnon monimuotoisuus.
- Pysyvien, biokertyvien ja myrkyllisten aineiden (ns. PBT-aineet) ennakoiva riskinarviointi ja hallinta sekä näitä tukeva tutkimus.
- Luonnon monimuotoisuuden ja maankäytön suhteiden arviointia edistävä tutkimus ja kehittäminen.
- Ympäristön tilaa, päästöjä sekä muita paineita ja riskejä kuvaavien tietovarastojen ja -järjestelmien käytettävyyden parantaminen ja raportoinnin kehittäminen.

Näillä alueilla kiinnitetään erityistä huomiota eri tieteen- ja ammattialojen osaamisen yhdistämiseen ja luonnontieteellis-teknisen ja yhteiskunnallisen näkökulman yhteensovittamiseen. Voimavaroja suunnataan menetelmällisen osaamisen kehittämiseen sekä palvelujen ja toiminnan vaikuttavuuden parantamiseen.

1.1.2

Vaikuttavuuden arviointi

SYKEN toiminnan vaikuttavuutta arvioidaan sillä, kuinka hyvin tuotettu tieto ja palvelut tukevat ja vaikuttavat ympäristöä koskevaan suunnitteluun, päätöksentekoon, lainsäädännön valmisteluun ja toimeenpanoon. Onnistumista tiedon tuotannossa sekä tiedon ja palvelujen tarjoamisessa arvioidaan sektorikohtaisten tulostavoitteiden toteutumisen yhteydessä. Lisäksi toiminnan vaikuttavuutta arvioidaan seuraavien selvitysten ja mittareiden avulla:

- Toiminnan tulosten hyödyntämistä koskevat itsearviointit, joilla seurataan mm. tulosten hyödynnettävyyden tasoa. Itsearviointi tulee tehdä kaikista valmistuvista hankkeista.
- Asiakas- ja sidosryhmäarviointien laajuudesta ja kohteista päätetään vuosittain osasto-/yksikkötasolla. Arvioitavana on vuosittain ainakin yksi laaja tehtävä- tai ohjelmakokonaisuus.
- Mediaseurannan arviointi ja tiedotteiden määrä, jakautuminen sekä läpimeno.
- Verkkopalvelun käyttömäärät, asiakastutkimus ja palauteselvitys.
- Järjestetyt konferenssit, seminaarit ja niihin osallistuneiden määrä ja tilaisuuksista saatu palaute.
- Julkaisujen määrä ja jakautuminen.

SYKEN julkaisutuotannon kehitys julkaisutyypeittäin (julkaisua/vuosi) vuosina 2002-2004 on seuraava:

	2002	2003	2004
Kirjat, väitöskirjat ja kv. toimitetut kokousjulkaisut	13	14	9
Tieteelliset alkuperäisartikkelit kv. tieteellisissä kausijulkaisuissa	76	79	79
Kv. arviointiraportit ja artikkelit kv. kirjoissa ja kokousjulkaisuissa	186	98	123
Oppaat	6	1	4
Ammatilliset artikkelit ja raportit	160	187	278
Yleistajuiset artikkelit ja kirjoitukset	124	96	93

Tavoitteena on väitöskirjojen, kansainvälisissä sarjoissa julkaistavien tieteellisten artikkelien sekä laajalevikkisten ammatillisten artikkelien määrän lisääminen T&K-toiminnan tulosten esittämisessä. Viimeksi mainittujen artikkelien julkaisemista suunnataan nykyistä enemmän ammattilehtiin ja kansainvälisiin julkaisuihin. Entistä enemmän tuloksia esitetään myös sähköisten verkkopalvelujen kautta.

SYKEN toiminnan vaikuttavuutta pyritään määrätietoisesti lisäämään kohdentamalla toimintaa entistä selkeämmin strategisesti tärkeiksi tunnistetuille alueille, parantamalla tuotetun tiedon ja palvelujen käyttökelpoisuutta ja varmistamalla niiden saatavuus.

1.2

Toiminnalliset tavoitteet

1.2.1

Laadun hallinta

SYKEä kehitetään vuonna 2006 kiinnittäen huomiota erityisesti seuraaviin kysymyksiin:

- Aloitetaan uuden strategian täytäntöönpano ja toteutetaan strategiaa tukevia kehittämishankkeita. Kiinnitetään huomiota erityisesti toiminnan ennakoivuuteen, palvelukyvyyn ja vaikuttavuuden lisäämiseen sekä sisäisen ja ulkoisen yhteistyön tehostamiseen.
- Valtionhallinnon tuottavuusohjelmaa toteutetaan mm. tehostamalla ympäristötutkimusta ja -seurantaa, valmistautumalla eräiden tukitehtävien siirtoon ympäristöhallinnon palvelukeskukseen, tarkistamalla rahoitusstrategiaa, ulkoistamalla eräitä it-palveluita, virtaviivaistamalla sisäisiä prosesseja sekä hyödyntämällä uutta teknologiaa entistä tehokkaammin. Toimenpiteiden tueksi valmistellaan strateginen henkilöstösuunnitelma tuottavuuden lisäämistä toimilla saavutettavasta henkilöstön määrän vähentämisestä ja sopeuttamisesta henkilöstön luonnolliseen poistumaan.
- Ympäristöseurantoja ja kansainvälistä raportointia tehostetaan mm. organisointia ja työnjakoa kehittämällä sekä lisäämällä tietotekniikan käyttöä. Kv-raportointiin käytetään vuositasona nyt noin 10 htv.
- Resursseja pyritään kohdistamaan suunnitelmallisesti painopistealueille ja samalla luovutaan vähemmän merkittäviksi tunnistetuista tehtävistä.

- Tarkennetaan Oulun, Jyväskylän ja Joensuun alueellistamissuunnitelmia ja aloitetaan suunnitelmien toteutus.
- Sertifioidaan EkoSYKE-ympäristöohjelma.

1.2.2

Toiminnan keskeiset tavoitteet

1.2.2.1

Ilmastonmuutos ja ilmansuojelu

Ilmastonmuutokseen ja ilmansuojeluun liittyvä SYKEN toiminta tähtää sellaisen tiedon ja asiantuntemuksen tuottamiseen, jolla tuetaan päästöjen vähentämiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvää päätöksentekoa sekä toteutetaan kansainvälisten ympäristösopimusten selvitys- ja raportointivelvoitteita.

Lähi vuosien painopistealueet

- Ilmastostrategian toimeenpanoon ja siihen liittyvään ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tarvittavan tietoperustan vahvistaminen.
- Kansainvälisten ympäristösopimusten kuten ECE:n kaukokulkeutumis sopimuksen ja sen pöytäkirjojen toimeenpanotehtävät ja raportoinnit sekä osallistuminen Kioton pöytäkirjan erikseen sovittuihin toimeenpanotehtäviin ja raportointeihin.
- Ilman epäpuhtauspäästöjen vähentämistarpeen yhdenmukainen mallintaminen ja arviointi.

Tulostavoitteet vuodelle 2006

- Kohdennetaan ilmastonmuutokseen sopeutumista tukevaa T&K-toimintaa sopeutumisen kannalta tärkeimmille alueille uuden kansallisen sopeutumistutkimusohjelman tavoitteiden mukaisesti ja tuotetaan uutta tietoa ilmastomuutoksen mahdollisista ympäristövaikutuksista ja riskeistä.
- Osallistutaan IPCC:n seuraavan arviointiraportin kirjoitustyöhön (IPCC-työryhmä 2) ja tuotetaan skenaarioita koskeva luku kansainvälistä arviointikierrosta varten.
- Parannetaan maa- ja vesiekosysteemien hiili- ja kasvihuonekaasutaseiden arviointimenetelmiä. Erityisesti selvitetään maaperän hiilen vapautumisen riippuvuutta ilmastosta, jotta tämän suuren hiilivaraston kehitys tulevaisuuden muuttuvassa ilmastossa voidaan nykyistä tarkemmin arvioida laskentamallien avulla.
- Tuotetaan uutta tietoa eri energia- ja päästöskenaarioiden merkityksestä ilman pienhiukkasten terveysvaikutusten kannalta eri alueellisilla resoluutioilla. Arvioidaan päästöjen ja vaikutusten kustannustehokkaita vähennyskeinoja yhdenmukaisilla mallijärjestelmillä.

- Arvioidaan raskasmetallilaskeumien kriittisiä kuormia Suomessa ja ilmapäästöjen ekosysteemivaikutuksia kaukokulkeutumissopimuksen alaisissa vaikutus- ja seurantaohjelmissa.
- Dokumentoidaan ilmapäästöjen laskennan aikasarjat 1980- ja 1990-luvulta alkaen uuteen tietojen hallintaohjelmaan CLRTAP-raportointiohjeiden mukaisesti. Kehitetään typen päästöjen kokonaismallia ja päivitetään ammoniakkin päästö-kertoimet yhteistyössä MTT:n kanssa.
- Tuotetaan ilmansaasteongelman laajuutta ja kehitystä arktisilla alueilla arvioiva kansainvälinen tieteellinen raportti AMAP-ohjelman (Arctic Monitoring and Assessment Programme) alaisuudessa. Johdetaan kansainvälisen kirjoittajaryhmän työtä ja avustetaan AMAP-sihteeristöä päätöksentekijöille suunnatun raportin laadinnassa.

1.2.2.2

Luonnon monimuotoisuus

SYKE tuottaa tiedollista perustaa Johannesburgin WSSD:n huippukokouksen ja EU:n luonnon monimuotoisuuden häviämisen pysäyttämistä koskevien tavoitteiden toteuttamiselle ja seurannalle. Tähän liittyy luonnonsuojelualueverkoston kehittämisen, eliölajiston ja luontotyyppien uhanalaisarviointien sekä suotuisan suojelun tason saavuttamisen tukeminen.

Lähivuosien painopistealueet

- Luonnon monimuotoisuuden, maisemarakenteen ja maankäytön suhteiden tutkimus ja arviointi sekä lajien ja luontotyyppien uhanalaisuuden arviointi.
- Luonnon monimuotoisuuden seurannan järjestämiseen ja tilan arviointiin osallistuminen ja tähän liittyen arviointityökalujen luominen luonnon monimuotoisuuden muutosten havaitsemiseen ja seurantaan. Pääpaino on maatalousympäristöjen ja rannikkoalueiden monimuotoisuudessa.
- Elinympäristöjen ennallistaminen ja hoito.

Tulostavoitteet vuodelle 2006

- Tuotetaan uutta tietoa:
 - Ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden suhteesta euroopanlaajuisessa tutkimushankkeessa ALARM.
 - Kaukokartoitus- ja paikkatietoaineistojen ja alueellisten mallinnusmenetelmien hyödyntämisestä maatalousalueiden biodiversiteetin tilan analysoinnissa. Erityisesti tuotetaan tietoa, jonka avulla voidaan tehostaa niitty- ja ketoelinympäristöjen ja niiden uhanalaisen eliölajiston hoitoa.
 - Elinympäristöjen, ml. virtavedet ja paahdeympäristöt, ennallistamisesta, kunnostamisesta ja hoidosta tavoitteena parantaa em. toimenpiteiden seurantaa ja arviointia sekä niiden vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta.

- Puutteellisesti tunnetuista hyönteisryhmistä sekä pienvesien heikosti tunnetuista lajeista lajien suojelutason ja –tarpeen määrittelyyn.
- Korvaavien elinympäristöjen merkityksestä lajien katoamisen hidastamisessa.
- Tuetaan seuraavan biologista monimuotoisuutta koskevan kansallisen toimintaohjelman toimeenpanoa ja seuranta, mm. kehittämällä monimuotoisuuden kehittymistä osoittavaa mittaristoa, tutkimalla luonnonsuojelun keinojen vaikuttavuutta ja valmistelemalla Suomen kasvistonsuojelua koskevaa kansallista toimintaohjelmaa.
- Valmistellaan maatalouden ympäristötuen vaikutusten seurantatutkimuksen (MYTVAS2) luonnon monimuotoisuusvaikutuksia koskevaa loppuraporttia, joka julkaistaan vuonna 2007.
- Osallistutaan Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSO) ekologisten ja yhteiskunnallisten vaikutusten arviointiin.
- Luodaan järjestelmä, jonka avulla luontotyyppien uhanalaisuuden arviointi voidaan toteuttaa.
- Koordinoidaan puutteellisesti tunnettujen lajien tutkimusohjelmaa ja tuotetaan yhteenvedotietoa sen tuloksista (vuodet 2006-2007).
- Johdetaan työtä kansallisen pitkäaikaisia sosio-ekologisia ympäristönmuutoksia arvioivan tutkimusalueverkoston (LTER) järjestämiseksi ja osallistutaan eurooppalaista verkostoa suunnittelevan huippuosaamisen verkoston (ALTER-Net) toimintaan.
- Osallistutaan kansainvälisen soidensuojeluryhmän (IMCG) Suomessa pidettävän symposiumin järjestelyihin.

1.2.2.3

Ekotehokkuus ja jätteet

SYKE pyrkii toiminnallaan vaikuttamaan siihen, että luonnonvaroja käytetään tuotannossa säästämällä ja nykyistä vähemmällä ympäristövaikutuksilla. SYKE parantaa toiminnallaan tiedollisia ja menetelmällisiä valmiuksia myös kulutuksen ympäristövaikutusten vähentämiseksi.

Lähipuosisien painopistealueet

- Tietopohjan luominen materiaali- ja energiavirtojen ympäristöhaitoista ja niiden rajoittamiseen liittyvistä tekniikoista ja menettelytavoista.
- Yhdenmetytyn tuotepolitiikan työvälineiden ja menettelytapojen kehittäminen.
- Yhdenmetyssä ympäristölupamenettelyssä (IPPC) käytettävät päätöksenteon tukimenetelmät.
- Uuden valtakunnallisen jättesuunnitelman tietopohjan vahvistaminen.

Tulostavoitteet vuodelle 2006

- Tuotetaan uutta tietoa ja esimerkkejä:
 - Tuotepaneelitoiminnan hyödyntämisestä yhdenmätyn tuotepolitiikan välineenä ympäristöystävällisempien tuotteiden valmistamiseksi.
 - Ympäristönäkökohtien ja ekotehokkuuden edistämisestä osana julkisten hankintojen kokonaistaloudellisuutta.
 - Kotitalouksien kulutuksen ympäristövaikutusten arvioimisesta ja havainnollistamisesta erilaisten tuotteiden elinkaaritietojen avulla. Julkaistaan uutta tietoa kuluttajien suhtautumisesta tällaisen tiedon käyttökelpoisuuteen kulutuksen tiedollisen ohjauksen kehitystyön tueksi.
- Osallistutaan vuoden 2006 lopussa valmistuvaan uuden valtakunnallisen jätesuunnitelman tukihankkeisiin ja suunnittelutyöhön.
- Siirretään REHEVÄ-projektin tuloksia operatiiviseen toimintaan hankkeessa, jonka tavoitteena on informaatiojärjestelmien ja kehittyneiden jatkuvatoimisten mittauksen hyödyntäminen jäteveden biologisen puhdistuksen ohjauksessa.
- Aloitetaan suomalaisen kulutuksen ja tuotannon keskeisimpien materiaalivirtojen haitallisten ympäristövaikutuksien selvittäminen päätoimialoittain ja –tuoteryhmittäin.
- Saatetaan loppuun Baltic Hazardous Waste Control Interreg II-hanke, jossa selvitetään Itämeren alueella kuljetettavat jätevirrat.
- Hoidetaan yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa jätteiden esikäsittelymenetelmiä koskeva pilottihanke, jolla pyritään yhdenmukaistamaan käytäntöjä jätetiedon tuottamisessa ja tehostamaan kansainvälisiin jätesiiroihin liittyvää valvontaa ja yhteistyötä.

1.2.2.4

Haitalliset aineet ja kemikaalit

SYKE tuottaa tietoa ja kehittää menetelmiä kemikaalien, päästöjen, jätteiden ja pilaantuneiden maa- ja sedimenttialueiden riskinhallinnan tarpeisiin. Sen lisäksi SYKE kehittää pilaantuneiden maiden kunnostusmenettelyjä. Jyväskylään perustettavassa alueellisessa yksikössä kehitetään erityisesti haitallisten aineiden ympäristökäyttäytymisen arviointia mm. malleja hyväksikäyttäen.

Lähivuosien painopisteet

- Haitallisten aineiden päästöjen ja esiintymisen seurannan kehittäminen palvelemaan nykyistä paremmin riskinhallintaa ja kansainvälisten velvoitteiden täyttämistä sekä vesipuitedirektiivin toimeenpanoa.
- Haitallisten aineiden käyttäytymisen ja vaikutusten selvittäminen koskien erityisesti raskasmetalleja, pysyviä orgaanisia yhdisteitä, hormonitoimintaa häiritseviä aineita sekä kansallisesti tärkeitä (ja vesipolitiikan puitedirektiivin mukaisia) prioriteettiaineita.

- Pilaantuneiden maiden ja sedimenttien sekä maaperänsuojelun kansallisia ja kansainvälisiä tarpeita palvelevien seuranta- ja raportointijärjestelmien kehittäminen ja toimeenpano sekä uuden tiedon tuottaminen ja menetelmien parantaminen pilaantuneiden maiden ja sedimenttien puhdistamisessa ja riskiarvioinnissa.
- EU:n kemikaali- ja kasvinsuojelulainelainsäädännön uudistaminen ja sen toimeenpanoon varautuminen.

Tulostavoitteet vuodelle 2006

- Aloitetaan SYKEN haitallisten aineiden seurantaohjelman 2006-2008 toteuttaminen ja jatketaan seuranta- ja yhteistyöverkon kehittämistä muiden tutkimuslaitosten kanssa. Tuetaan haitallisten aineiden ympäristöseurannan ja vaikutustarkkailun kehittämistä velvoitetarkkailujen yhteydessä. Tavoitteena on parantaa seurantojen käyttö- ja vertailukelpoisuutta sekä laatua.
- Tuetaan ympäristöministeriötä kansallisen kemikaaliohjelman viimeistelyssä ja aloitetaan siihen liittyvien suositusten toimeenpano.
- Tuotetaan uutta tietoa:
 - Itämeren rannikkosedimenttien ja kalojen, erityisesti silakan, dioksiini- ja PCB-yhdisteiden alkuperästä ja rikastumisesta sekä niiden aiheuttamista riskeistä ja mahdollisista riskienhallintakeinoista kansallisen ja kansainvälisen haitallisia aineita koskevan politiikan kehitystyön tueksi.
 - TBT-yhdisteiden esiintymisestä sisä- ja rannikkovesien sedimenteissä ja kaloissa yhteistyössä muiden tutkimuslaitosten ja viranomaisten kanssa terveys- ja ympäristöriskien kartoittamiseksi.
 - Öljyhiilivetyjen luontaisen biohajoamisen edellytyksistä maaperässä ja pohjavedessä nykyistä luotettavampien pilaantuneiden maiden puhdistusstrategioiden laatimiseksi.
- Parannetaan riskinarviointia ja hallintaa:
 - Tuottamalla tapauskohtaisia riskinarviointeja ja esityksiä riskien hallinnaksi (mm. TBT:llä saastuneet sedimentit). Kehitetään seuranta- ja valvontajärjestelmiä, joiden avulla voidaan rajoittaa näiden alueiden käyttöön liittyviä riskejä ja seurata puhdistumista.
 - Kehittämällä päätöksenteon tukijärjestelmä, jonka avulla voidaan arvioida pilaantuneen alueen kunnostusratkaisujen ekotehokkuutta.
 - Valmistelemalla menettelytavat pesuaineiden sekä tuote-VOC -asetuksen piiriin kuuluvien maalien, lakkojen ja autojen korjausmaalaustuotteiden poikkeuslupamenettelyiksi.
 - Luomalla järjestelmä Kymijoen dioksiini- ja elohopeakuormituksen jatkuvalle seurannalle.

- Avustetaan ympäristöministeriötä EU:n uuden kemikaalilainsäädännön valmisteluun liittyvissä neuvotteluissa, osallistutaan tulevan lainsäädännön toimeenpanoprojekteihin sekä varaudutaan lainsäädännön kansalliseen toimeenpanoon. Valmistellaan arviot Suomen vastuulla olevista PBT- ja vPvB -aineista komission työryhmälle.
- Valmistellaan yhteistyössä Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen kanssa valtakunnallinen ympäristöterveyden valvontaohjelma kemikaalien osalta.
- Valmistaudutaan uuden kasvinsuojelulain ja torjunta-aineiden kestävä käytön strategian toimeenpanoon sekä aloitetaan muiden kuin kasvinsuojeluainekäytössä olevien torjunta-aineiden hyväksyminen laatimalla tarvittavat lomakkeet, rekisterit ja ohjeistus sekä tiedottamalla toiminnanharjoittajille.

1.2.2.5

Vesiensuojelu ja vesivarat

SYKE luo tiedollista perustaa hallituksen Itämeren suojeluohjelman sekä vesienhoidon järjestämisestä annetun lain toimeenpanolle, vedenalaisen luonnon monimuotoisuuden kartoitukselle ja säilyttämiselle sekä vesiensuojelutoimien vaikuttavuuden arvioinneille. Vesivarojen käytön ja hoidon tutkimuksella ja kehittämisellä edistetään vesivarojen kestävä käyttöä ja vesien tilaa parantavia toimenpiteitä. Aloitetaan soveltuvien vesitutkimuksen osa-alueiden alueellistaminen Ouluun ja Jyväskylään.

Lähivuosien painopistealueet

- Rehevöitymisen torjunta Suomen rannikkoalueilla ja sisävesissä sekä suojelu- ja kunnostustoimenpiteiden kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta palvelevat kokonaistarkastelut ja selvitykset.
- Vesienhoitolain toimeenpanoa tukevat tutkimukset ja selvitykset sekä osallistuminen toimeenpanon valmisteluun.
- Tietämyksen parantaminen pohjavesien laatua ja määrää uhkaavista tekijöistä sekä uusista ratkaisumenetelmistä pilaantumishaittojen torjuntaan ja korjaamiseen. Pohjavesien kansallisen seurannan ja tiedon hallinnan kehittämistä palvelevat asiantuntijatehtävät.
- Vuorovaikutteisuuden ja yhteistoiminnan edistäminen vesiensuojelussa ja vesivarojen kestävässä käytössä.
- Hydrologiaan ja vesivaroihin liittyvän tiedon hallinnan kehittäminen integroitujen havainto-, mallinnus- ja paikkatietomenetelmien avulla.
- Haja-asutuksen kuormituksen vähentämistä palvelevat tutkimukset ja selvitykset.

Tulostavoitteet vuodelle 2006

- Parannetaan ja kehitetään malleja ja muita arviointimenetelmiä, joilla voidaan arvioida Itämeren ja sisävesien suojelutoimenpidevaihtoehtojen kustannustehokkuutta.

- Laaditaan Itämeren tilasta kokonaisvaltainen arvio ja analysoidaan jo käynnissä olevien suojeluohjelmien toimivuutta ja tehokkuutta yhteistyössä muiden kansallisten ja kansainvälisten laitosten kanssa.
- Tehdään vesistöjen typen lähteitä, kiertoa ja vaikutuksia sekä päästöjen vähentämistarpeita käsittelevä kokonaisvaltainen arviointi.
- Koordinoidaan vedenalaisen luonnon inventointiohjelman (VELMU) toteutusta ja osallistutaan tiedon tuottamiseen Itämeren vedenalaisesta luonnosta.
- Tuetaan vesienhoidon järjestämisestä annetun lain täytäntöönpanoa:
 - Tuottamalla tietoa Suomen uomista ja valuma-alueista ympäristöhallinnon yhteisiin tietojärjestelmiin integroidun vesistö- ja valuma-alue-tietojärjestelmän (Vesi-GIS) avulla.
 - Tuottamalla pintavesien ekologisen luokituksen EU-interkalibrointiin liittyvät tietojen käsittely ja ehdotukset.
 - Arvioimalla valuma-alueella ja vesistöissä tehtävien kunnostustoimenpiteiden kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta yhteistyössä alueellisten ympäristökeskusten, kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa.
 - Tuottamalla vertailukelpoiset pohjaveden taustapitoisuudet.
 - Raportoimalla pohjavesien torjunta-ainepitoisuuksien kartoituksen tulokset ja valmistelemalla pohjavesien hyvän kemiallisen tilan arviointia varten kansallinen ehdotus asetettaviksi haitallisten aineiden raja-arvoiksi.
 - Toteuttamalla kansainvälisiä yhteistyöhankkeita (esim. BRIDGE, TRABANT, EnTraCop, Water Sketch, INFORM).
- Vertaillaan vesistö- ja vesiensuojelutöiden suunnittelua palvelevia laskenta- ja suunnitteluohjelmistoja ja kehitetään valittujen ohjelmistojen käyttökelpoisuutta alueellisissa ympäristökeskuksissa.
- Kehitetään taajamatulvien hallintaa yhteistyössä Ilmatieteenlaitoksen ja Teknillisen korkeakoulun kanssa arvioimalla kaupallisten virtausmallien soveltuvuutta pilottivaluma-alueella käyttäen alustavia uusia rankkasateiden toistuvuusarvoja.
- Kehitetään Vesistömallijärjestelmän ennuste- ja tulvavaroituskäyttöä ja liitetään se osaksi LUOVA-palvelua (LUOVA – Luonnononnettomuuksien varoituskeskus).
- Aloitetaan SYKEN seurantaohjelman 2006-2008 toteuttaminen ja jatketaan seuranta- ja yhteistyöverkon kehittämistä muiden tutkimuslaitosten kanssa. Maa- ja pohjavesiseurannan osalta tavoitteena on SYKEN ja GTK:n havaintoverkkojen tehokas yhdistäminen, selkeä seurantakokonaisuus ja ulkopuolisten toimijoiden aktiivinen osallistuminen. Tuetaan ympäristöseurannan ja vaikutustarkkailun kehittämistä velvoitetarkkailujen yhteydessä. Tavoitteena on parantaa seurantojen käyttö- ja vertailukelpoisuutta sekä laatua. Tehdään suunnitelma pohjavesitietojärjestelmän kehittämisestä.

- Talousjätevesiasetukseen liittyen:
 - Valmistellaan ehdotus verkostojen ulkopuolisten vesihuoltojärjestelmien toteutumisen valtakunnalliseksi arviointimenettelyksi.
 - Aloitetaan tutkimus kiinteistöjen pakkaskestävistä vesihuoltojärjestelmistä jätevesien käsittelyn osalta.
 - Valmistellaan maatalouden ympäristötuen vaikutusten seurantatutkimuksen (MYTVAS2) loppuraporttia, joka julkaistaan vuonna 2007.

1.2.2.6

Ympäristöpolitiikka

SYKE pyrkii toiminnallaan lisäämään ymmärrystä ympäristökysymyksistä selvittämällä niiden yhteiskunnallisia ulottuvuuksia, arvioimalla sääntelyä ja etsimällä uusia ratkaisumalleja eri aihealueilla kuten ilmansuojelun, luonnon monimuotoisuuden, geeniteknologian, haitallisten aineiden ja vesiensuojelun päätöksenteossa. SYKE kasvattaa T&K-toiminnallaan tiedollista ja menetelmällistä osaamista tulevaisuuden ympäristöpoliittisten kysymysten analysointia varten.

Lähipuosien painopistealueet

- Ympäristötiedon muodostumiseen, välittymiseen ja käyttöön vaikuttavat prosessit eri toimijaryhmien, hallinnon ja kansalaisten näkökulmasta.
- Tuotantoon ja kulutukseen vaikuttava politiikka ja sen mahdollisuudet erityisesti globalisaation näkökulmasta.
- Tulevaisuuden politiikkavaihtoehdot yhdyskuntarakenteen, kustannustehokkuuden ja pitkäaikaismuutosten näkökulmasta.
- Erilaisten käytäntöjen ja instituutioiden rakenteiden vaikutukset politiikan toimeenpanoon.

Tulostavoitteet vuodelle 2006

- Saatetaan päätökseen hankkeet, joissa tuotetaan tietoa:
 - Ympäristölupamenettelyn keventämiseksi.
 - Ympäristöinnovaatioiden syntyyn vaikuttavista taustatekijöistä kuten politiikasta ja tukiohjelmista.
 - Kaupunkiseutujen asutusrakenteen valtakunnallisesta kehityksestä
 - Ekologisen jalanjälki-indeksin epävarmuuksista ja käyttömahdollisuuksista poliittisen päätöksenteon kannalta.
 - PIMA-lainsäädäntöuudistuksen ohjausvaikutuksesta ympäristölupakäytännön.

- Käynnistetään hankkeita, joissa tuotetaan tietoa:
 - Ympäristövastuun roolista kansallisessa ja kansainvälisessä ympäristöpolitiikassa erityisesti tuottajavastuun näkökulmasta.
 - Maatalouden ympäristöpolitiikkaa muovaavista vuorovaikutusmekanismeista, politiikkavaihtoehtojen ja markkinapaineiden taloudellisista vaikutuksista viljelijöiden päätöksiin.
 - Ympäristöonnettomuuksien esiintymisestä ja vaikutuksista niiden syiden selvittämiseksi ja uusien onnettomuuksien ennaltaehkäisemiseksi.
 - Kaupunkiseutuja ympäröivien pienten taajamien ja kylien yhdyskuntarakenteesta.
- Toteutetaan yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa tarkastelu ympäristötutkimuksen rahoitusohjelmien toimivuudesta. Erityisesti kiinnitetään huomiota tutkimustulosten hyödynnettävyyteen päätöksenteossa osana EU-Eranet hanketta.
- Osallistutaan vuonna 2006 käynnistyvään YVA-lainsäädännön arviointiin.

1.2.2.7

Laboratoriotoiminta

- Saatetaan loppuun vuonna 2005 aloitetut vertailulaboratorion pätevyysalueen laajentamista palvelevat hankkeet sekä suunnitellaan ja toteutetaan ko. alueilla kansainväliset arvioinnit. Arvioinnin tavoitteena on selvittää laajentuvien toimintojen laadulliset ja rakenteelliset edellytykset toimia jatkossa osana SYKEN vertailulaboratoriota.
- Selvitetään muiden hallinnonalojen (esim. STM, KTM, MMM) tarpeet SYKEN vertailulaboratoriotoiminnan osalta ottaen huomioon kesäkuussa 2005 toteutetun kansallisen arvioinnin suositukset ja kehittämis ehdotukset. Tavoitteena on jatkossa muodostaa kumppanuuksiin pohjautuva valtakunnallinen yhteistyöverkko, jossa SYKEN koordinoimana vastataan muuttuviin tarpeisiin. Vuonna 2006 kartoitetaan tarpeita, kiinnostusta yhteistyöhön sekä eri tahojen mahdollisuuksia resurssoida toimintaa.

1.2.2.8

Geoinformatiikka ja alueidenkäyttö

- Aloitetaan selvitys kaukokartoitusaineistojen soveltuvuudesta ympäristön seurantaan. Selvityksen sisältö määritetään uusitussa ympäristön seurantaohjelmassa.
- Uuteen paikkatiedonhallintajärjestelmään viedään kaikki yhteiskäyttöiset paikkatietokannat ja koulutetaan tukihenkilöt. Laaditaan suunnitelma koordinaatistomuutoksesta. Hertan hakemistotietokanta harmonisoidaan paikkatietojärjestelmän kanssa.

- Osallistutaan partnerina Euroopan unionin ja Euroopan avaruusjärjestön GMES (Global Monitoring for Environment and Security) yhteishankkeeseen, joka tähtää operatiiviseen ympäristön seurantaan kaukokartoitusaineistoja, in-situ-mittauksia ja malleja hyväksikäyttäen. Tulokset saadaan operatiiviseen käyttöön vuoden 2008 aikana.
- Otetaan käyttöön OILI-järjestelmä, jonka avulla öljyläikkiä havainnoidaan tutkakuvilta, mallinnetaan öljyn kulkeutuminen ja viedään tiedot karttaliittymään, jossa öljytiedot ja muut tarvittavat, esimerkiksi torjuntaan liittyvät, tiedot esitetään.
- Yhdyskuntarakenteen seurantatietojärjestelmän uusi versio otetaan käyttöön.

1.2.3

Tukipalveluiden keskeiset tavoitteet

1.2.3.1

Hallintopalvelut

- Osallistutaan ympäristöhallinnon tukipalveluhankkeen toteuttamiseen sekä varaudutaan palvelujen siirtämiseen palveluyksikön hoidettavaksi joulukuusta 2006 alkaen. Uudistetaan talous- ja henkilöstöhallinnon palveluprosesseja. Otetaan käyttöön projektihallintajärjestelmä.

1.2.3.2

Tietohallinto, viestintä ja verkkopalvelut

- Laaditaan ympäristöhallinnon erityistilanneviestinnän ohje yhteistyössä YM:n kanssa.
- Osallistutaan yhteisten tiedon hallinnan hankkeiden toteuttamiseen ympäristöhallinnon tiedon hallinnan johtoryhmän hyväksymän suunnitelman mukaisesti.
- Tietoteknisen infrastruktuurin ja palvelujen uudistamishankkeen osana otetaan käyttöön uusi sähköposti- ja kalenteriohjelmisto, uudet mobiili- ja etäkäyttöä tukevat tietotekniset peruspalvelut ja uudistettu runkoverkko. Keskitetyn, uuden puhelinpalvelun käyttöönotto aloitetaan.
- Uusitaan sovelluskehitysarkkitehtuuri sekä siihen liittyvät tietovarasto- ja tietovirta-arkkitehtuurit.
- Valitaan ohjelmistot tietovarantojen hallintaan ja raportoinnin tukeen. Toteutetaan järjestelyt, jotka mahdollistavat keskitetyn tietoteknisen tuen ja palvelun SYKEN raportointihankkeille. Tavoitteena on sekä tehokkuuden että laadun lisääminen.
- Määritellään asianhallinnan ja sähköisten palveluiden kehittämishankkeisiin liittyvä vuorovaikutteinen asiointipalvelu ja aloitetaan sen toteuttaminen. Vuoden 2006 loppuun mennessä toteutetaan tietojen siirtojärjestelmä sähköisiltä lomakkeilta AHJO-järjestelmään sekä otetaan se käyttöön.

- Määritellään uusi ympäristötiedon internet-käyttöliittymä, jonka kautta tarjotaan käyttäjäystävällisesti perustietoja ja jalostettua ympäristötietoa. Järjestelmän toteuttaminen alkaa määrittelyn valmistuttua vuoden 2006 lopulla tai vuoden 2007 alkupuolella.

1.2.4

Muut tehtävät

- Avustetaan ministeriötä EU-puheenjohtajuustehtävien hoitamisessa EU-asioiden ohjausryhmässä sovittavalla tavalla. Puheenjohtajuustehtävien vaikutukset muiden tulos- ja palvelusopimuksessa sovittujen tehtävien hoitoon otetaan huomioon yhdessä sovittavalla tavalla.
- Ympäristövahinkojen torjunnassa parannetaan hallituksen Itämeren suojeleohjelman mukaisesti edelleen erityisesti Suomenlahden torjuntavalmiutta sekä riskien hallintaa omaa torjuntavalmiutta kehittämällä ja osallistumalla hankkeisiin Venäjän sekä Viron torjuntavalmiuden selvittämiseksi ja parantamiseksi. Avustetaan ympäristöministeriötä mahdollisen öljyntorjunnan osaamiskeskuksen käytännön suunnittelussa.
- Tehostetaan tahallisten päästöjen valvontaa Suomen aluemerellä ja talousvyöhykkeellä muun muassa järjestämällä koulutusta öljypäästömaksun käyttöön-otosta, päivittämällä valvontalentokoneiden laitteita ja jatkamalla öljypäästöjen satelliittivalvontaa sekä päästövalvonnan kansainvälistä yhteistyötä.
- Otetaan käyttöön uusittu ulkovartio/öljyntorjunta-alus Uisko. Toteutetaan öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntaan soveltuvan monitoimialuksen palveluhan- kinta tavoitteena saada alus käyttöön vuonna 2007.
- Laaditaan esitykset ympäristö- ja turvallisuusasioiden integroimisesta laatujärjestelmiin ja hallinnon yhteisistä auditoinnin asiakirjamalleista.
- Osallistutaan ympäristöhallinnon kirjastopalveluita koskevaan selvitykseen.

1.2.5

Toiminnallinen tehokkuus

1.2.5.1

Kannattavuus

Maksullisen sekä yhteisrahoitteisen toiminnan kannattavuus vuonna 2006 on seuraava:

	Vuosi 2006
Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus yhteensä	101 %
Liiketaloudellisesti hinnoitellut suoritteet	101 %
Julkisoikeudelliset suoritteet	100 %
Yhteisrahoitteiset hankkeet	36 %

1.2.5.2

Henkilötyövuodet ja kustannukset

Henkilötyövuosien ja toiminnan kustannusten jakauma tehtäväalueittain vuona 2006 on seuraava:

Tehtäväalue	Henkilötyö- vuodet (htv)	Kustannukset yht. (milj. euroa)
Tutkimus	190	11,5
Asiantuntijapalvelut ja viranomaistoiminta	220	16,5
Ympäristön seuranta, tietojärjestelmät ja raportointi	80	5,2
Johto, sisäinen hallinto ja viestintä	65	5,0
Hallinnonalan tukipalvelutehtävät	35	3,8
Yhteensä	590	42,0

1.2.6

Voimavarat

1.2.6.1

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2006
Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	590
Korkeakoulututkintojen suorittaneiden määrä	70 %
Henkilöstökoulutus, työpäivää/htv	4
ATK-ajokortin suorittaneiden määrä	95 %
Johtamisen erikoisammattitutkinnon suorittaneiden määrä	18
Yhteensä	

Osaamisen ja asiantuntemuksen kehittämisessä painottuvat erityisesti menetelmä-osaamisen täydennyskoulutus, esimiesvalmennus ja atk-koulutus.

1.2.6.2

Taloudelliset resurssit

Toiminnan rahoitukseen on SYKEN käytössä valtion vuoden 2006 talousarvioesityksessä osoitettujen toimintamenomomentin määrärahoja sekä ympäristöministeriön osoittamaa projektirahoitusta.

SYKE käyttää tulossopimuksen toteuttamiseen myös ulkopuolista rahoitusta. Tulossopimukseen kuuluvia tutkimus- ja kehityshankkeita tehdään merkittäviltä osin yhdistämällä SYKEN budjettirahoitusta ja ulkopuolista rahoitusta mahdollisimman hyvien kokonaisuuksien luomiseksi. Budjettirahoitusta käytetään rahoittajien edellyttämään omarahoitusosuuteen, joka useimmiten on vähintään puolet hankkeiden kokonaisrahoituksesta. Hankkeiden aihealueet ja rahoituslähteet tunnistetaan strategisissa keskusteluissa SYKEN sisällä sekä ympäristöministeriön kanssa käytävissä

vuoropuheluissa. Ulkopuolisen rahoituksen euromääräinen tavoitetaso on 14,5 M euroa.

Ympäristöministeriö pyrkii käytettävissä olevien määrärahojensa puitteissa kohdentamaan omaa T&K-rahoitustaan suurempiin hankekokonaisuuksiin ympäristöhallinnon strategioiden toteuttamiseksi.

SYKE kehittää rahoitusrakennettaan siten, että laitoksella on rahoituksellista liikumavaraa suunnata toimintaa kulloinkin tärkeimpinä pidettäviin kohteisiin. Sittomattoman rahoituksen tavoitetaso on 500 000 euroa.

SYKEN käytössä on luvun 35.60 (Suomen ympäristökeskus) nettomäärärahoja 24,606 milj. euroa. Ympäristöministeriö osoittaa SYKEN käyttöön lisämäärärahoja momentilla 35.99.22 (Kehittäminen ja suunnittelu) noin 1,5 milj. euroa, momentilla 35.40.21 (Alueelliset ympäristökeskukset) vesiensuojelumaksuvaroja 0,035 milj. euroa sekä momentilla 35.10.77 (Ympäristötyöt) noin 0,2 milj. euroa. Ympäristövahinkojen torjuntaan on osoitettu momentilla 35.10.27 arviomäärärahaa 2,467 milj. euroa. Luvun 35.60 toimintamäärärahoja arvioidaan käytettävän maa- ja metsätalousministeriön tehtäväalueella 35 henkilövuotta vastaavasti. EU:sta tulevan rahoituksen arvioidaan olevan vuonna 2006 noin 1 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tulorahoituksen arvioidaan olevan noin 4,5 milj. euroa.

1.3

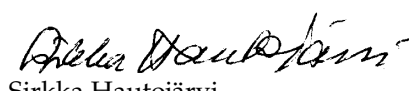
Toteuttamisen seuranta ja raportointi

Alustava, tiivis kokonaisarvio tulostavoitteiden toteutumisesta tehdään 30.9.2006 mennessä. Samalla raportoidaan keskeiset poikkeamat tulostavoitteiden toteutumisessa. Lopullinen raportti tulostavoitteiden toteutumisesta ja voimavarojen käytöstä toimitetaan toimintakertomuksen yhteydessä 15. maaliskuuta 2007 mennessä.

Helsinki, 17. päivänä tammikuuta 2006

Jan Erik Enestam
Ympäristöministeri

Lea Kauppi
Pääjohtaja

Sirkka Hautojärvi
Kansliapäällikkö

2 Palvelusopimus

Tähän Suomen ympäristökeskuksen ja ympäristöministeriön väliseen palvelusopimukseen on kirjattu SYKEN jatkuvaluonteiset tehtävät ministeriölle, alueellisille ympäristökeskuksille ja muille tahoille vuosina 2005-2007.

2.1

Yleiset periaatteet

Suomen ympäristökeskus tukee ympäristöpolitiikan tavoitteiden ja keinojen arviointia ja valintaa sekä ympäristöpolitiikan toimeenpanon valmistelua tuottamalla ympäristöongelmien ratkaisemisen kannalta olennaista tutkimus- ja seurantatietoa sekä ympäristöhallinnon ja koko yhteiskunnan tarpeita vastaavia asiantuntija- ja viranomaispalveluja ympäristöhallinnosta 1995 annetun lain 6 § mukaisesti. Tehtävissään SYKE tulee varmistaa tuotettavan tiedon ja palvelun laatu, luotettavuus ja hyödynnettävyys. Erityistä huomiota sopimusta toimeenpantaessa kiinnitetään vuorovaikutukseen ministeriön sekä muiden sidostahojen kanssa. Nopea kehitys ympäristöalalla edellyttää myös asiakkaiden tarpeiden ja toimintaympäristön muutosten jatkuvaa tunnistamista, arviointia ja ennakointia. SYKE sitoutuu toiminnassaan pysyväisluonteisten tehtäviensä jatkuvaan kehittämiseen ja toiminnan tehostamiseen.

Tämä sopimus kattaa SYKEN jatkuvaluonteiset asiantuntijapalvelut sekä niihin kiinteästi liittyvän pienimuotoisen kehittämistoiminnan. Palvelusopimuksen lisäksi laaditaan vuosittain tulossopimus, johon sisältyy osin myös palvelusopimuksessa kuvattuihin tehtäviin liittyviä tavoitteita.

2.2

Vesiensuojelu

2.2.1

Lainsäädännössä osoitetut erityistehtävät

SYKE hoitaa seuraavat lainsäädäntöön perustuvat erityistehtävät:

- Valtioneuvoston asetus yhdyskuntajätevesistä: SYKE huolehtii asetuksen toimeenpanon edellyttämien tietojärjestelmien tietosisällön ajantasaisuudesta, pitää ajan tasalla asetuksen täytäntöönpanon seurantaohjelmat, seuraa niiden toteutusta sekä laatii tilannekatsaukset. Tehtävään sisältyvät raportoinnit ja selvitysten laatiminen EU:lle.

- Raakavesidirektiivin edellyttämät selvitykset ja raportointi: SYKE tekee raakavesidirektiivin edellyttämät selvitykset ja hoitaa vesilain 12:20 velvoitteet, jotka liittyvät vedenottovesistöjä koskevien suunnitelmien, ohjelmien ja selvitysten tekemiseen sekä raportointiin.
- Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla: SYKE kokoaa tietoutta yleisesti saatavilla olevista jäteveden käsittelylaitteistoista ja menetelmistä. Lisäksi SYKE arvioi tietojen luotettavuutta ja puolueettomuutta ja ylläpitää SYKEN puhdistamotiedostoa.
- Laki vesienhoidon järjestämisestä: SYKE pitää rekisteriä suojeltavista alueista.

2.2.2

Kansainvälisiin sopimuksiin ja ohjelmiin perustuvat tehtävät

SYKE hoitaa seuraavien kansainvälisten sopimusten ja ohjelmien toimeenpanossa tarvittavia asiantuntija-, koordinointi- ja raportointitehtäviä:

- Itämeren suojelusopimus
- Suomenlahtiyhteistyö
- Koillis-Atlantin suojelusopimus
- Yleissopimus jätteen ja muun aineen mereen laskemisen aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä
- ECE:n rajavesistösopimus sekä vettä ja terveyttä koskeva pöytäkirja
- Suomen ja Venäjän välinen rajavesisopimus
- YK:n kestävän kehityksen komiteaan ja Johannesburgin toimintasuunnitelmaan liittyvät vesiasiat
- EUROSTAT- ja OECD-raportoinnin tietojen toimittaminen
- EEA:n Focal Point -tehtävät

2.2.3

Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät

SYKE ohjaa, toteuttaa ja kehittää valtakunnallisia ja Itämeren suojelusopimukseen liittyviä seurantaohjelmia, mukaan lukien vesipuitedirektiivin edellyttämät seurannat, joihin kuuluvat vesien tilaan, vesien kuormitukseen sekä vesivaroihin ja niiden käyttöön liittyvät operatiiviset seurannat. Keskeiset seurannan osa-alueet ovat:

- valtakunnallinen hydrologinen seurantaohjelma,
- sisävesien seurannat,
- rannikkovesien seurannat, ja
- maa-alueilta peräisin olevan hajakuormituksen seuranta.

SYKE huolehtii ajantasaisesta tiedon käsittelystä, päivityksestä ja tietopalveluista sekä vastuullaan olevista tietojärjestelmistä. Tietopalveluihin liittyen SYKE tuottaa ministeriön tarpeisiin valtakunnallisia selvityksiä. Keskeisiä tietojärjestelmiä ovat:

- Pintavesien tilan tietojärjestelmä
- Kasviplanktonrekisteri
- Levähaittarekisteri
- Pohjaeläinrekisteri
- Vesistömallijärjestelmä
- Vesihuoltolaitostietojärjestelmä (VELVET)
- Pohjavesitietojärjestelmä

- Talousjätevesiasetuksen (542/2003) edellyttämä tiedosto
- Kuormituksen arviointijärjestelmä (VEPS)
- Tiesuolauksen riskirekisteri

2.2.4

Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle

SYKE hoitaa vesienhoidon järjestämiseen liittyen seuraavat tehtävät:

- tietojen keruuseen ja raportointiin liittyvät tehtävät,
- koulutustilaisuudet ja toimeenpanon asiantuntijapalvelut, ja
- toimeenpanon ohjeistuksen kehittäminen, ylläpito ja neuvonta.

SYKE avustaa ministeriötä säädösvalmisteluissa sekä säädöksiin ja niiden toimeenpanoon liittyvässä tiedotus-, valistus- ja neuvontatoiminnassa sekä laatii arvioita vesiensuojelun tavoitteista ja niiden toteutumisesta.

SYKE hoitaa EU:n vesiensuojelua koskevien direktiivien täytäntöönpanoon liittyvät raportointitehtävät raportoinnista annetun direktiivin 91/692/ETY mukaisesti.

SYKE tuottaa asiantuntijapalveluita mm. koulutuksen, neuvonnan ja ohjeistuksen avulla seuraavilla alueilla:

- vesiensuojelu ja vesihuolto,
- hydrologia, pohja- ja tekopohjavedet, mukaan lukien soranottoalueiden tilan ja riskien arviointi sekä maa-ainesten oton seuranta,
- vesistöjen kunnostus ja luonnonmukainen vesirakentaminen, ja
- suunnittelu- ja rakentamistoiminta ja rakentamistoiminnan taloudellisuuden seuranta.

Lisäksi SYKE hoitaa vesien suojelua, hoitoa ja käyttöä koskevaa tiedotusta. Keskeisiä tiedotettavia asioita ovat mm. levätiedotus, hydrologiset tiedotteet sekä hydrologiaan ja vesivaroihin liittyvistä erityistilanteista tiedottaminen.

2.3

Ilmastonmuutos ja ilmansuojelu

2.3.1

Kansainvälisiin sopimuksiin ja ohjelmiin perustuvat tehtävät

Ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskeva yleissopimus ja sen pöytäkirjat; Helsingin ja Oslon rikkipöytäkirjat, Sofian typpipöytäkirja, Geneven haihtuvia orgaanisia yhdisteitä koskeva pöytäkirja, Århusin raskasmetallipöytäkirja, Århusin hitaasti hajoavia orgaanisia yhdisteitä koskeva pöytäkirja ja Göteborgin moniyhdistemonivaikutuspöytäkirja:

- SYKE toimii päästöinventaarioiden vastuuyksikkönä, joka kokoaa vuosittain ilman epäpuhtauksien päästötiedot ja valmistelee niitä koskevat raportit yhteistyössä Tilastokeskuksen ja muiden asiantuntijalaitosten kanssa.
- SYKE toimii yhdennettyjen ja muiden seuranta-alueiden ylläpidon, tulosten kokoamisen ja raportoinnin ja yhdennettyjen arviointimallien kansallisissa ja kansainvälisissä asiantuntijatehtävissä.

SYKE toimii asiantuntijalaitoksena ja osallistuu YK:n ilmastopöytäkirjan (UNFCCC) ja sen alaisen Kioton pöytäkirjan edellyttämiin päästötietojen laskenta- ja kokoamistehtäviin sekä raportointiin ja muiden sopimuspuolten inventaarien tarkastuksiin Tilastokeskuksen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti.

SYKE avustaa ministeriötä EU:n CAFE-ohjelman toimeenpanossa sekä tuottaa ohjelmaa varten päästöskenaarioita.

SYKE osallistuu päästötietojen tuottamiseen liittyvään kansainväliseen asiantuntijatyöhön UNECE:n, IPCC:n, OECD:n ja PMN:n työryhmissä ja projekteissa.

2.3.2

Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät

SYKE toimii EEA:n sekä ympäristöä koskevan Euroopan tieto- ja seurantaverkon perustamisesta annetussa EU:n asetuksessa (1210/90/ETY) määriteltynä kansallisena tietokeskuksena sekä hoitaa EEA:n kansallisen asiantuntijalaitoksen tehtävää neljällä ilmasektorilla (air and GHG emissions, climate change, climate change assessment, air pollution assessment).

SYKE ylläpitää ilmapäästötietojärjestelmää.

2.3.3

Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle

SYKE valmistelee seuraavien EY:n ilmapäästöjä koskevien direktiivien edellyttämät raportit ilman epäpuhtauksista ympäristöministeriölle EY:n komissiolle edelleen toimitettaviksi:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi tiettyjen ilman epäpuhtauksien kansallisista päästörajoista (2001/81/EY)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta (2001/80/EY)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi jätteenpoltosta (2000/76/EY)
- Neuvoston direktiivi orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä toiminnoissa ja laitoksissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta (1999/13/EY)
- Neuvoston direktiivi vaarallisten jätteiden polttamisesta (1994/67/EY)

SYKE tuottaa ja ylläpitää menetelmiä ja päästökertoimia mm. teollisuudesta, energian tuotannosta sekä jätteiden käsittelystä syntyvien päästöjen määrittämiseksi ja pitää näitä tietoja saatavilla mm. kansainvälisten päästörekkien (EPER ja PRTR) tarpeisiin.

SYKE hoitaa ilmastomuutosta ja ilmansuojelua koskeviin tehtäviinsä liittyvää tiedotusta, neuvontaa ja koulutusta.

Kemikaalit ja geenitekniikka

Lainsäädännössä osoitetut erityistehtävät

Kemikaalilaki; SYKE vastaa seuraavista kemikaalilaissa osoitetuista kemikaalien ympäristöhaittojen ehkäisemiseen ja torjumiseen liittyvistä valvontaviranomaisen tehtävistä:

- Suojauskemikaalien ja antifoulingvalmisteiden hyväksymismenettely sekä biosidivalmisteiden hyväksymismenettely yhteistyössä STTV:n kanssa. Tehtävät sisältävät ympäristövaikutusten arvioinnin, hakemusten hallinnollisen käsittelyn, päätösten valmistelun ja valvonnan, ohjeistuksen ja lomakkeiden laadinnan sekä biosididirektiiviin (1998/8/ETY) perustuvat toimivaltaisen viranomaisen tehtävät ja EY-yhteistyön. SYKE myös ylläpitää suojauskemikaaliluetteloa ja luetteloa antifoulingvalmisteista sekä tekee suojauskemikaaleja koskevat myyntimääräselvitykset.
- Olemassa olevien aineiden riskien arvioinnista annetun EY:n asetuksen (793/93) toimivaltaisen viranomaisen tehtävät yhteistyössä STTV:n kanssa. Tehtävät sisältävät Suomen vastuulle osoitettujen aineiden ympäristöriskien arvioinnin, riskinvähennyssuosituksen valmistelun, asetuksen toimeenpanon valvonnan sekä osallistumisen toimeenpanoon liittyvään EU-yhteistyöhön.
- Uusien aineiden ilmoitusmenettelyyn liittyvä ympäristöriskien arviointi.
- EY:n POP-asetuksen (840/2004) toimeenpanon toimivaltaisen viranomaisen tehtävät.
- Vaarallisten kemikaalien tuonnista ja viennistä annetun EY:n asetuksen (304/2003) toimivaltaisen viranomaisen tehtävät.
- EY:n pesuaineasetuksen (648/2004) poikkeuslupamenettelyt.

Torjunta-ainelaki

- SYKE vastaa torjunta-aineiden kansalliseen tarkastustoimintaan liittyvästä torjunta-aineiden ympäristövaikutusten arvioinnista ja osallistuu torjunta-ainelautakunnan toimintaan.
- SYKE vastaa torjunta-aineiden EU-hyväksymismenettelyyn (direktiivi 91/414/ETY) liittyvästä ympäristövaikutusten arvioinnista sekä osallistuu EU-yhteistyöhön.

Ympäristönsuojelulaki

- SYKE vastaa otsonikerrosta heikentävistä aineista annettuun EY:n asetukseen liittyvistä toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä.
- SYKE vastaa toimivaltaisena viranomaisena tuote-VOC –direktiivin (42/2004) poikkeuslupamenettelystä ja siihen liittyvästä valvonnasta.

- SYKE vastaa muuntogeenisten organismien ympäristövaikutusten arvioinnista (ml. EU-hakemukset ja koeilmoitukset) ja osallistuu lainsäädännön toimeenpanoon liittyvään EU-yhteistyöhön.
- SYKE osallistuu lain toimeenpanon valvontaan yhteistyössä STTV:n ja KTTK:n kanssa valvomalla muuntogeenisten organismien tarkoituksellista levittämistä ympäristöön.

2.4.2

Kansainvälisiin sopimukseen ja ohjelmiin perustuvat tehtävät

SYKE hoitaa seuraaviin kansainvälisiin sopimuksiin liittyviä tehtäviä:

Pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskeva Tukholman sopimus ja UNECE:n pöytäkirja, vaarallisten kemikaalien tuontia ja vientiä koskeva Rotterdamin sopimus (PIC-sopimus), otsonikerroksen suojelua koskeva Wienin sopimus ja siihen liittyvä otsonikerrosta heikentäviä aineita koskeva Montrealin pöytäkirja

- Sopimusten toimeenpanoon liittyvät asiantuntija- ja raportointitehtävät sekä avustaminen sopimusten muuttamista ja täydentämistä koskevissa neuvotte- luissa.

Haitallisiin aineisiin liittyvät mertensuojelusopimukset (HELCOM, OSPAR ja IMO: n ns. antifoulingsopimus)

- Sopimusten toimeenpanoon liittyvät asiantuntija- ja raportointitehtävät.

SYKE osallistuu lisäksi asiantuntijana muuhun kemikaaleihin sekä geenitekniikan ympäristövaikutuksiin liittyvään kansainväliseen yhteistyöhön, erityisesti UNEP:n kemikaalistrategian (SAICM) valmisteluun ja toimeenpanoon, OECD:n kemikaali- ja biotekniikkaohjelmiin, Cartagenaan bioturvallisuuspöytäkirjan toimeenpanoon sekä pohjoismaiseen yhteistyöhön.

2.4.3

Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät

SYKE suunnittelee, koordinoi ja omalta osaltaan toteuttaa haitallisten aineiden seurantaa osana ympäristöhallinnon seurantaohjelmia. Vuosina 2005-2007 toiminnan pääpaino on vesienhoidon järjestämisen edellyttämien seurantojen sekä haitallisten aineiden seurannan kehittämistä koskeneen HAASTE-projektin suositusten toimeenpanossa.

2.4.4

Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle

SYKE osallistuu asiantuntijana kansallisen ja EU:n kemikaalilainsäädännön ja haitallisia aineita koskevan muun ympäristölainsäädännön sekä geenitekniikkalainsäädännön valmisteluun, samoin kuin aihealuetta koskevien sopimusten ja ohjelmien valmisteluun.

SYKE tarjoaa asiantuntijapalveluja, koulutusta ja neuvontaa aluehallinnolle kemikaaleihin liittyvissä tehtävissä mm. kemikaalilainsäädännön sekä haitallisiin aineisiin liittyvän ympäristölainsäädännön toimeenpanon ja valvonnan tukemiseksi.

2.4.5

Muut tehtävät

SYKE hoitaa seuraavat kemikaaleihin ja geenitekniikkaan liittyvät tehtävät:

- ihmisille ja eläimille tarkoitettujen lääkkeiden ympäristövaikutusten arviointi yhteistyössä Lääkelaitoksen kanssa,
- asiantuntijalausunnot geenitekniikan lautakunnalle Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaiselle tehdyistä ilmoituksista, jotka koskevat muuntogeenisiä organismeja sisältäviä ravinto- ja rehukäyttöön tarkoitettuja tuotteita,
- osallistuminen kemikaaleja, kasvinsuojeluaineita ja geenitekniikkaa koskevien neuvottelukuntien ja muiden pysyväisluontoisten yhteistyötoimielinten työhön, ja
- kemikaalien ja geenitekniikan ympäristövaikutuksiin liittyvä tiedotus, valistus ja tiedon jakaminen.

2.5

Ympäristövahingot, pilaantuneet maat ja maaperän suojele

2.5.1

Lainsäädännössä osoitetut erillistehtävät

SYKE vastaa alusjätelain mukaisesti ympäristövahinkojen torjunnan organisoinnista ja yleisestä kehittämisestä, ympäristövahinkojen torjuntavalmiuden ylläpidosta ja operatiivisesta torjunnasta sekä lain noudattamisen valvonnasta. SYKE ohjaa ja valvoo maa-alueilla tapahtuvien öljyvahinkojen torjunnan yleistä järjestämistä ja kehittämistä.

2.5.2

Kansainvälisiin sopimuksiin ja ohjelmiin perustuvat tehtävät

SYKE valmistelee pilaantuneita maita koskevat raportoinnit EEA:lle ja ruoppausmassoja koskevat raportoinnit HELCOM:lle ja OSPAR:lle.

SYKE osallistuu ympäristövahinkojen torjuntaa koskevaan kansainväliseen yhteistyöhön HELCOM:n Response-työryhmässä, pohjoismaiden välisen öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunnan yhteistyötä käsittelevän sopimuksen ns. Kööpenhaminan sopimuksen työryhmissä, EU:n öljyntorjuntayhteistyötä käsittelevän komiteassa sekä Suomen kahdenvälisiin sopimuksiin (Venäjä ja Viro) ja näiden maiden kolmikantayhteistyöhön liittyen.

2.5.3

Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät

SYKE vastaa pilaantuneiden maiden tietojärjestelmän tietosisällön ylläpidosta ja siihen liittyvästä raportoinnista.

2.5.4

Palvelut ympäristöministeriölle ja aluehallinnolle

SYKE avustaa ympäristöministeriötä pilaantuneisiin maihin ja maaperänsuojeluun liittyvän kansallisen ja EU-lainsäädännön valmistelussa ja toimeenpanossa.

SYKE kokoaa vuosittain valtakunnallisen pilaantuneiden maiden kunnostusohjelman, arvioi kunnostuskohteiden kiireellisyyttä ja vastaa pilaantuneiden maiden kunnostuksen laatujärjestelmän ylläpidosta.

SYKE antaa asiantuntijatukea ympäristöministeriölle ja aluehallinnolle mm. antamalla lausuntoja pilaantuneista maista ja sedimenteistä sekä pohjaveden suojauskenteista. SYKE osallistuu aluekeskusten ja ministeriön kanssa perustettuihin pilaantuneita maita ja sedimenttejä käsitteleviin työryhmiin. SYKE osallistuu kansallisen öljysuojarahaston johtokuntaan ja antaa lausuntoja öljysuojarahastolle.

2.5.5

Muut tehtävät

SYKE osallistuu pilaantuneisiin maihin liittyvään EU- ja pohjoismaiseen yhteistyöhön sekä kansallisiin pilaantuneita maita ja sedimenttejä koskeviin yhteistyöelimiin ja työryhmiin.

SYKE järjestää pilaantuneita maita ja sedimenttejä sekä ympäristövahinkojen torjuntaa koskevaa koulutusta sekä tarjoaa niitä koskevaa neuvontaa ja tiedotusta.

SYKE vastaa öljyn, kemikaalien ja veden liikkeiden operatiivisten ennustemallien ylläpidosta ja jatkokehittämisestä. SYKE vastaa osaltaan lento- ja satelliittihavaintoihin perustuvasta laittomien merellisten öljypäästöjen valvonnasta ja onnettomuuksien torjunnan apuvälineeksi kehityksen tekniikan ylläpidosta.

2.6

Ekotehokkuus ja jätteet

2.6.1

Lainsäädännössä osoitetut erityistehtävät

SYKE hoitaa jätteiden kansainvälisistä siirroista annetun EY:n asetuksen sekä Baselin sopimuksen mukaiset toimivaltaisen viranomaisen tehtävät. SYKE toimii lisäksi hyödynnettävien jätteiden siirtoja koskevan OECD:n päätöksen mukaisena toimivaltaisena viranomaisena. SYKE osallistuu jätteensiirtoja koskevaan EY-maiden valvontayhteistyöhön (IMPEL/TFS).

SYKE valmistelee jätealan asiantuntijalaitoksena lausunnot lähinnä hallinnon ulkopuolisille tahoille.

2.6.2

Kansainvälisiin sopimuksiin ja ohjelmiin perustuvat tehtävät

SYKE avustaa ministeriötä Baselin sopimukseen ja OECD-työhön liittyvissä teknisissä kysymyksissä ja hoitaa jätteisiin ja kaatopaikkoihin liittyvän HELCOM-raportoinnin.

SYKE avustaa ministeriötä kansainvälisten kestävä tuotannon ja kulutuksen ohjelmien valmistelussa EU:ssa, UNEP:ssa ja YK:n kestävä kehityksen toimikunnassa.

2.6.3

Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät

SYKE pitää yllä ja kehittää jätealan kansallisia ja kansainvälisiä tarpeita palvelevia seuranta- ja raportointijärjestelmiä ja huolehtii järjestelmien laadunvalvonnasta. Tarvittava tilastoaineisto tuotetaan yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa.

SYKE hoitaa EEA:n ja ETC/WMF:n (materiaalivirta-ainekeskus) edellyttämät jätealan kansalliset tehtävät.

2.6.4

Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle

SYKE hoitaa seuraavat lainsäädäntöön perustuvat tietojen keruut ja raportoinnit:

- Jäteöljydirektiivi 75/439/ETY
- Jätedirektiivi 75/442/ETY
- Puhdistamolietedirektiivi 86/278/ETY
- Direktiivi vaarallisista jätteistä 91/689/ETY
- Kaatopaikkadirektiivi 1999/31/EY
- Jätteenpolttodirektiivi 2000/76/EY

SYKE avustaa ministeriötä jätealan ja tuotepolitiikan kansallisessa ja EY-säädösvalmistelussa sekä tukee asiantuntemuksellaan jätelainsäädännön toimeenpanoa antamalla jätealan lausuntoja, neuvontaa ja tuottamalla selvityksiä. SYKE avustaa ministeriötä valtakunnallisen jätesuunnitelman (VALTSU) toimeenpanoon ja toteutumisen seurantaan liittyvissä tehtävissä.

SYKE vastaa jätealan yhteistyöryhmän sihteerin tehtävistä ja vastaa osaltaan hallinnon jätealan sisäisten verkostojen toimivuudesta.

2.6.5

Muut tehtävät

SYKE tarjoaa ekotehokkuuteen ja jätehuoltoon liittyvää koulutusta, tiedotusta ja neuvontaa.

SYKE osallistuu ympäristöhallinnon edustajana pohjoismaiseen yhteistyöhön jätealalla sekä tuotepolitiikassa.

SYKE on edustettuna ympäristömerkintälautakunnassa ja sen johtoryhmässä. SYKE antaa lausuntoja tuotteiden ympäristömerkintöjen myöntämisperusteista.

SYKE osallistuu jätealan sekä ympäristöjohtamisen standardisointityöhön (ISO ja CEN) antamalla ympäristöhallinnon lausunnot.

2.7

Ympäristöpolitiikan ja ympäristövaikutusten arviointi, ympäristölupa-asiat

2.7.1

Lainsäädännössä osoitetut erityistehtävät

YVA-lakiin ja -asetukseen sekä SOVA-lakiin perustuen SYKE

- huolehtii ympäristövaikutusten arviointiin liittyvästä koulutuksesta ja tiedotuksesta,

- hoitaa arviointiin liittyviä asiantuntijatehtäviä,
- tallentaa ja pitää saatavilla laaditut arviointiohjelmat ja –selostukset sekä yhteysviranomaisen niistä antamat lausunnot samoin kuin suunnitelmien ja ohjelmien ympäristöarviointia koskevat asiakirjat, ja
- seuraa ja kerää kokemuksia YVA- ja SOVA-lainsäädännön toimeenpanosta ja laatii seurantaan koskevat raportit.

Ympäristönsuojelulakiin ja –asetukseen perustuen SYKE huolehtii parhaan käytökelpoisen tekniikan (BAT) kehittymisen seurannasta ja tiedottaa siitä. Tehtävään liittyen SYKE

- hoitaa BAT-tiedonvaihdon sihteeristön tehtävät,
- järjestää tarvittavan yhteistyön teollisuuden kanssa sekä tarjoaa koulutusta, neuvontaa ja tiedotusta lupaviranomaisille ja teollisuudelle,
- valmistelee kansalliset kannat EU:n BAT-työtä varten ja osallistuu alan pohjoismaiseen yhteistyöhön.

SYKE toimii EY:n EMAS-asetuksen mukaisena toimivaltaisena toimielimenä. Tehtävään liittyen SYKE

- hoitaa järjestelmän toimeenpanoon ja EU-yhteistyöhön liittyvät tehtävät,
- huolehtii EMAS-järjestelmään liittyvistä rekisteröinti-, valvonta- ja raportointitehtävistä, ja
- hoitaa järjestelmään liittyvää tiedotusta, neuvontaa ja koulutusta.

2.7.2

Kansainvälisiin sopimuksiin ja ohjelmiin perustuvat tehtävät

SYKE hoitaa kestävän kehityksen indikaattoreihin liittyvät YK- ja OECD-raportoinnin sekä EEA:n Focal Point –tehtävät. SYKE hoitaa Suomi-Viro –YVA-komission sihteeritehtävät.

2.7.3

Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät

SYKE hoitaa velvoitetarkkailun toimeenpanon koordinointia ja tiedonhallintaa. SYKE kehittää menetelmiä ja ylläpitää tietoa jätevesipäästöjen määrittämisessä käytettävistä kansallisista menetelmistä. SYKE kehittää ja ylläpitää päästö- ja siirtopöytäkirjan (PRTR) edellyttämää www-sivustoa.

2.7.4

Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle

Ympäristönsuojeluasetuksessa nimettynä asiantuntijalaitoksena SYKE edistää ympäristönsuojelulain toimeenpanon ja valvonnan yhdenmukaisuutta

- laatimalla lain toimeenpanoon ja valvontaan liittyviä selvityksiä ja ohjeistusta, järjestämällä koulutusta ja tarjoamalla neuvontaa ja tiedotusta,
- ylläpitämällä lain toimeenpanoon liittyviä lomakkeita, niiden täyttöohjeita ja mallipäätöksiä, ja
- seuraamalla ympäristölupapäätöksiä sekä lainsäädännön soveltamista lupamenettelyssä ja laatimalla lupia koskevia seurantaraportteja.

SYKE valmistelee ministeriölle IPPC-direktiivin edellyttämiä raportointeja ympäristöluvista ja niiden valvonnasta sekä lupavelvollisten toimintojen päästöistä (EPER).

SYKE avustaa ministeriötä lainsäädännön kehittämisessä sekä säädöksiin ja niiden toimeenpanoon liittyvässä tiedotus-, valistus- ja neuvontatoiminnassa.

SYKE huolehtii kestävän kehityksen indikaattoreiden päivityksestä ja julkaisemisesta sekä indikaattoreihin liittyvän kotimaisen ja kansainvälisen yhteistyön koordinoinnista. SYKE kokoaa tiedot ympäristönsuojelun vaikuttavuus –esitettä varten. SYKE kerää tietoja Suomessa käytössä olevista taloudellisista ohjauskeinoista ja laatii niistä raportit.

2.8

Luonnonsuojelu

2.8.1

Lainsäädännössä SYKELLE osoitetut erityistehtävät

SYKE vastaa seuraavista lakeihin ja asetuksiin perustuvista erityistehtävistä:

- Luonnonsuojelulaki (1096/1996): villieläimistön ja –kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen (CITES-sopimus) mukaiset lupaviranomaisen tehtävät ja raportoinnit sekä osallistuminen yleissopimuksen mukaiseen kansainväliseen yhteistyöhön.
- Laki valaiden ja arktisten hylkeiden suojelusta (1181/1996): Lupaviranomainen tuontikiellosta poikkeamiseksi.
- Neuvoston asetus (3254/2001) (ns. jalkarauta-asetus) humanista ansastuksesta: kansallisen koordinaattorin tehtävät.

2.8.2

Kansainvälisiin sopimuksiin ja ohjelmiin perustuvat tehtävät

SYKE

- vastaa Biologista monimuotoisuutta koskevan YK:n yleissopimuksen (biodiversiteettisopimus, CBD) Suomen tiedonvälitysjärjestelmän (CHM LUMONET) national focal point -tehtävistä ja ylläpidosta sekä avustaa ympäristöministeriötä yleissopimuksen osapuolikokouksissa ja asiantuntijaelinten kokouksissa sekä yleissopimuksen edellyttämässä raportoinnissa;

- avustaa ministeriötä Euroopan luonnonsuojelusopimuksen (Bernin sopimus), muuttavia eläinlajeja koskevan Bonnin sopimuksen ja alueellisten sopimusten (ASCOBANS, Eurobat, ja AEWA) raportoinnissa;
- vastaa HELCOM:n Habitat-ryhmän työhön liittyvistä asiantuntijapalveluista;
- osallistuu Suomen ja Venäjän ympäristönsuojelusopimukseen ja Suomen ja Venäjän sopimukseen Ystävyyden luonnonsuojelualueesta liittyvään Suomi-Venäjä -luonnonsuojeluyhteistyöhön sekä vastaa Ystävyyden puiston tutkimustoiminnan sovittamisesta yhteen SYKE:n tutkimustoiminnan kanssa;
- avustaa ministeriötä Ramsarin kosteikkosopimuksen Suomen alueiden osoittamiseen liittyvästä valmistelusta ja ylläpitää aluekohtaisia tietoja, sekä osallistuu sopimuksen raportointiin;
- osallistuu asiantuntijana Luonnon ja luonnonvarojen suojelua koskevan Kansainvälisen Liiton (IUCN) Suomen työryhmän toimintaan;
- osallistuu asiantuntijana Pohjoismaiden ministerineuvoston luonnonsuojelutyöryhmien toimintaan; sekä
- osallistuu asiantuntijana Suomen ja Viron ympäristönsuojelusopimukseen liittyvän luonnonsuojelutyöryhmän toimintaan.

2.8.3

Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät

SYKE

- vastaa osaltaan luonto- ja lintudirektiivin edellyttämien erityisseurantojen toimeenpanon ja tietojen ylläpidon koordinoinnista sekä raportointituesta;
- vastaa ympäristöhallinnon biodiversiteettiseurantojen toimeenpanon ja tietojen ylläpidon koordinoinnista;
- vastaa osaltaan uhanalaisten lajien seurannasta;
- vastaa luonnonsuojelualuetietojärjestelmän ylläpidosta ja koordinoinnista;
- vastaa kansallisen eliölajityöryhmäverkoston koordinaatiosta ja asiantuntijatu-esta;
- vastaa ympäristöhallinnon eliölajitietojärjestelmän ylläpidosta;
- osallistuu maatalouden ympäristötukien biodiversiteettivaikutusten seuran-taan; sekä
- vastaa Euroopan ympäristöviraston (EEA) ja Euroopan luonnonsuojelun tee-makeskuksen toimintaan liittyvistä raportointitehtävistä.

2.8.4

Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle

SYKE

- vastaa Natura 2000 –verkoston toimeenpanon tukitehtävistä;
- vastaa Natura 2000 –alueiden inventointitietojen tallennuksesta ja päivityksestä sekä valtakunnallisen tietojärjestelmän ylläpidosta;
- vastaa Natura 2000 –alueisiin kohdistuvien hankkeiden ja suunnitelmien vaikutusten arvioinnin asiantuntijapalveluista ympäristöministeriölle ja aluehallinnolle;
- vastaa Natura 2000 –verkon merellisiin luontotyyppeihin liittyvistä asiantuntijatehtävistä;
- vastaa EU:n luontodirektiivin raportoinnissa tarvittavan tietoaineiston kokoamisesta ja suotuisan suojelutason arvioinnin koordinoinnista;
- vastaa osaltaan uhanalaisten lajien ja luontotyyppien suojeluun ja hoitoon liittyvistä neuvonta- ja tukipalveluista;
- vastaa luonnonsuojelulain luontotyyppien kartoituksen asiantuntijapalveluista;
- vastaa elinympäristöjen ennallistamis-, kunnostus- ja hoitotoimenpiteiden asiantuntijapalveluista ja niiden koordinoinnista;
- vastaa luontovaikutusten arvioinnin asiantuntijapalveluista;
- vastaa Suomen Itämeren suojeluohjelman toimeenpanoon liittyvistä luonnon monimuotoisuuden asiantuntijatehtävistä;
- vastaa arvokkaiisiin geologisiin muodostumiin liittyvistä ekologisista asiantuntijapalveluista ja kartoitusaineistojen ylläpidosta; sekä
- tarjoaa luonnonsuojeluun liittyvää tiedotusta ja neuvontaa.

2.9

Alueidenkäytön seuranta

2.9.1

Seurannat ja tiedonhallintajärjestelmät

SYKE vastaa seuraavista tietojärjestelmiin liittyvistä tehtävistä:

- SYKE ylläpitää ja kehittää yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmää (YKR), elinympäristön seurannan tietojärjestelmää (ELYSE), kaavoituksen seurannan tietojärjestelmää (KATSE) sekä kaavoituksen seurantalomakkeiden tietojärjestelmää;

- SYKE vastaa asemakaavan seurantalomakkeen TYVI-palvelun sisällöllisestä ylläpidosta;
- SYKE ylläpitää alueellisten ympäristökeskusten operatiivisessa käytössä olevaa GISALU-järjestelmää ja huolehtii osaltaan siitä, että sen sisältämät erilaiset alueidenkäytön paikkatietoaineistot ja tietokannat ovat käytössä;
- SYKE ylläpitää valtakunnallista numeerista maakuntakaavapaikkatietokantaa ja huolehtii siitä, että vektori- ja rasterimuotoiset tiedot ovat seurannan käytössä; ja
- SYKE huolehtii siitä, että seurannassa voidaan hyödyntää valtakunnallisia paikkatieto-, rekisteri- ja tilastoaineistoja sekä muita tietoja mm. lisäten tietojärjestelmien ja aineistojen yhteiskäyttöä.

SYKE huolehtii edellä kuvattujen tietojärjestelmiin hankittujen perusaineistojen datan tarkastuksesta, muokkauksesta ja viemisestä tietokantoihin.

SYKE hoitaa tietojärjestelmien ja aineistojen käytön koulutuksen ja tuen, tiedotuksen ja oppaiden laatimisen.

Tietojärjestelmien sisällöllisessä ylläpidossa SYKE mm. laskee vuosittaiset indikaattoritiedot, huolehtii järjestelmien tietosisällön laajentamisesta, aluejakojen ylläpidosta, käyttöliittymien päivityksistä, käyttöliittymien ominaisuuksien kehittämisestä sekä metadatan kuten taustatietojen, kattavuustietojen ja opastustekstien päivityksistä.

2.9.2

Palvelut ministeriölle ja aluehallinnolle

SYKE osallistuu alueidenkäytön tietojärjestelmäkokonaisuutta ohjaavan ja koordinoivan ympäristöministeriön ALUTJ-työryhmän toimintaan ja vastaa ryhmän sihteerin tehtävistä.

SYKE huolehtii alueidenkäytön tietojärjestelmien ja aineistojen ylläpidosta, analysoinnista, tulosten raportoinnista sekä aihealueen www-sivujen ylläpidosta ja näihin liittyvästä tiedotuksesta. Kaavoituksen seurannasta raportoidaan vuosittain.

2.10

Hallinto-, viestintä- ja tukipalvelut

2.10.1

Ympäristöhallinnon yhteiset koulutuspalvelut

SYKE hoitaa seuraavat tehtävät:

- ympäristöhallinnon yhteisen koulutusohjelman suunnittelu ja kokoaminen sekä tähän liittyvä tiedottaminen,
- sähköisten koulutus- ja oppimismateriaalien kehittäminen ja käyttöönoton tukeminen sekä ylläpito,
- tilaisuuksien koulutussihteeripalvelut,

- koulutuksen verkkosivujen (ulkoiset ja sisäiset) suunnittelu, kehittäminen ja ylläpito,
- ympäristöhallinnon atk-ajokortin kehittäminen ja koulutusmateriaalin ylläpito, ja
- SYKE:n vastuulle sovittujen koulutustilaisuuksien sisällön suunnittelu ja kouluttajapalvelut.

2.10.2

Viestintä

SYKE hoitaa seuraavat tehtävät:

- Ymparisto.fi-palvelun viestinnälliset toimitus- ja hallinnointitehtävät
 - sovittujen osioiden toimittaminen ja ylläpito yhteistyössä muun hallinnon kanssa
 - englanninkielisen palvelun toimittaminen yhteistyössä muun hallinnon kanssa ja englanninkielisen aineiston käännöstöistä huolehtiminen
 - sisällöntuotannon ohjeistaminen sekä sisällöntuotantoon liittyvä kouluttaminen, neuvonta ja laadun valvonta
 - palautejärjestelmän ylläpito, käytön seurannan tilastointi, johdannaisosoitteiden käsittely ja julkaisujärjestelmän käyttöoikeuksien myöntäminen
 - viestinnällisten verkkopalveluiden linjausten, suunnitelmien ja kehittämisaloitteiden valmistelu ja esittäminen ohjaaville ryhmille
 - Intranetin yhteisten osioiden sisällön ylläpito (mm. matkustaminen, hankinnat) ja osallistuminen palvelun ylläpitoon liittyviin pienimuotoisiin kehittämistehtäviin.
- Ympäristö-aikakauslehden toimittaminen (8 nroa/vuosi) ja lehden toimittamiseen liittyvistä hallinnointitehtävistä huolehtiminen
- Ympäristöhallinnon yhteisen viestinnän asiantuntijapalvelut mm. osallistumalla koulutuksen suunnitteluun ja toteutukseen, valmistelemalla viestintäaineistoja, suunnittelemalla ja toteuttamalla yhteistä tiedotusta ja osallistumalla graafisen ilmeen suunnitteluun.

2.10.3

Tietotekniset peruspalvelut

SYKE hoitaa seuraavat tehtävät:

- ympäristöhallinnon yhteisten tietotekniikkalaitteistojen, järjestelmien ja yhteisen tietoverkon ylläpito ja operointi (käyttöpalvelut) sekä puhelinasioiden tekninen hallinnointi yhdessä LSU:n kanssa,

- ministeriön tarvitsemien valtioneuvoston verkon palveluiden tekninen tuki,
- tietoteknisiin palveluihin liittyvät tietoturvallisuuspalvelut ylläpitotehtäviin,
- perusinfrastruktuurin kehittäminen, uusien peruspalvelujen suunnittelu ja käyttöönotto, ja
- yhteisten tiedon hallinnan kehittämisprojektien toteuttaminen ja niihin osallistuminen (asiantuntijatyö).

2.10.4

Muut sähköiset palvelut ja tietojärjestelmät

SYKE huolehtii seuraavista tehtävistä:

- yhteisten tietojärjestelmien ja sähköisten palvelujen tekninen ylläpito,
- keskeisten paikka-, kaukokartoitus- ja muiden tietoaineistojen hankinta, tietokantojen toteutus, ylläpito ja tarjonta koko hallinnon käyttöön ja tähän liittyvät palvelut, asiantuntemus, käyttöliittymät ja tietojärjestelmät,
- sovelluskehitysmenetelmien ja standardien jatkuva kehittäminen ja ylläpito,
- tiedon hallintaan, tietojärjestelmiin ja sähköisiin palveluihin liittyvät järjestelmä-, ohjelmistokehitys- ja suunnittelutehtävät, ja
- yhteisten tiedon hallinnan kehittämisprojektien toteuttaminen ja niihin osallistuminen (asiantuntijatyö).

2.10.5

Tietopalvelutehtävät

SYKE huolehtii seuraavista tehtävistä:

- tietopalvelun ja kirjaston tietojärjestelmien päivittäminen, käyttäjien koulutus ja atk-tuki,
- tietopalvelun verkkoaineistojen hankinnat ja niiden käyttöön liittyvä koulutus,
- tietopalvelujen Intranet- ja www-sivujen koordinointi (ja kehittäminen),
- YK:n ympäristöohjelman, UNEP:n, kansainvälisen tietopalvelu INFOTERRA:n Suomea koskevat kyselyt,
- ympäristöhallinnon kirjastojen ja tietopalvelujen ulkopuolisen asiakaskunnan palvelut, ja
- tietopalveluverkoston toiminnan koordinointi.

Muut tukipalvelut

SYKE huolehtii seuraavista tehtävistä:

- ympäristöhallinnon julkaisujen keskitetty numerointipalvelu,
- laatu järjestelmien kehittämiseen ja ylläpitoon liittyvät asiantuntija- ja koulutuspalvelut,
- hallinnon työllisyystyöohjelmakäytännöt valtioneuvoston asetuksen 1345/2002 mukaisesti, ja
- hallinnonalan yhteisten tukipalvelujen kehittämishankkeiden ja yhteistyöryhmien/verkostojen työhön osallistuminen.

Laboratoriotoiminta

Vertailulaboratoriotoiminta

SYKE toimii kansallisena ympäristöalan vertailulaboratoriona (YSL:n 24 §). Vertailulaboratorion tehtävänä on tukea viranomaisille seuranta-, tutkimus- ja valvontatietoa tuottavia laboratorioita ja tutkimuslaitoksia niin, että tuotettu tieto on luotettavaa, vertailukelpoista ja laadullisesti tarkoitukseensa soveltuvaa. Keskeisiä asiakkaita ovat tiedontuottajien lisäksi ministeriöt sekä akkreditointielimet.

SYKEN järjestää vertailumittauksia ympäristönäytteitä tutkiville laboratorioille ja tutkimuslaitoksille sekä osallistuu ympäristöalan menetelmästandardisointiin. SYKE toimii Suomen standardoimisliiton (SFS) toimialayhteisönä ja vastaa Suomessa eurooppalaisesta (CEN) ja kansainvälisestä (ISO) ympäristöalan menetelmästandardisoinnista. Työ koskee veden ja maan laadun tutkimista, hydrometriä mittauksia sekä maan ja lietteen karakterisointia.

SYKE tarjoaa ympäristöalan laboratoriosektorin asiantuntijoille koulutusta ja hoitaa alueen tiedonvälitystä. SYKE antaa asiantuntija-apua ympäristöviranomaisille säädösten toimeenpanoon liittyvässä laboratoriomenetelmien valinnassa ja laadunvarmistuksessa.

Muut tehtävät

Suomen ympäristökeskuksen yhteydessä toimii kansallinen ympäristönäytteenottajien henkilösertifiointijärjestelmä. Järjestelmä tarjoaa asiakkaille mahdollisuuden varmistaa pätevyytensä ja valmiutensa toimia ympäristönäytteenottajana sekä ympäristömittaus- ja havainnointitoiminnassa. Tehtävän hoidosta vastaa intressitahoista koostuva sertifiointielin ja lautakunta.

SYKE toimii ympäristöhallinnon laboratorioverkon toiminnan koordinaattorina ja vastaa verkon ohjausryhmän puheenjohtajuudesta.

2.12

Voimavarat

Sopimukseen kuuluvat tehtävät ja tehtävien hoitamiseen liittyvät kulut rahoitetaan kunkin vuoden talousarvioesityksessä osoitetuilla määrärahoilla. Ministeriö ja SYKE ovat laatineet erillisen suunnitelman pysyvän rahoituksen osoittamisesta palvelusopimukseen sisältyville tehtäville (17.12.2004). Sen mukaisesti SYKE käyttää omaan toimintamenorahoitukseensa perustuen sopimuksen toimeenpanoon vuonna 2006 noin 159 henkilötyövuotta. Ministeriö osoittaa SYKELLE vuodelle 2006 sopimuksen toimeenpanoon erillisrahoitusta yhteensä 1 830 000 euroa.

2.13

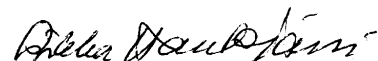
Toteutumisen seuranta ja arviointi

Palvelusopimuksen toteutumaa ja päivitystarvetta tarkastellaan vuosittain tulosneuvottelujen yhteydessä. Myös ympäristöministeriön ja SYKEN yhteistyöryhmä seuraa tarvittaessa sopimuksen toteutumista ja arvioi tarvetta sopimuksen täydentämiseen tai muuttamiseen mm. valtionhallinnon tuottavuusohjelman toteutukseen liittyen.

Helsinki, 17. päivänä tammikuuta 2006

Jan-Erik Enestam
Ympäristöministeri

Lea Kauppi
Pääjohtaja

Sirkka Hautojärvi
Kansliapäällikkö

KUVAILULEHTI

Julkaisija	Ympäristöministeriö	Julkaisu-aika Maaliskuu 2006		
Tekijä(t)				
Julkaisun nimi	Ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen sopimus tulostavoitteista vuodelle 2006			
Julkaisusarjan nimi ja numero	Ympäristöministeriön raportteja 3 / 2006			
Julkaisun teema				
Julkaisun osat/ muut saman projektin tuottamat julkaisut				
Tiivistelmä	Ympäristöministeriö asettaa Suomen ympäristökeskukselle tulostavoitteet, jotka täydentävät valtion talousarviossa asetettuja tavoitteita. Tulostavoitteista on sovittu ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen välisessä tulosneuvottelussa. Suomen ympäristökeskuksen kanssa on tehty erillinen tulossopimus ja palvelusopimus. Tulossopimus koskee vuotta 2006. Vuosille 2005-2007 tehty palvelusopimus on tarkistettu.			
Asiasanat	tulossopimukset, tulostavoitteet, palvelusopimukset, Suomen ympäristökeskus			
Rahoittaja/ toimeksiantaja	Ympäristöministeriö			
	ISBN 952-11-2214-5 (nid.) Sivuja 38	ISBN 952-11-2215-3 (PDF) Kieli suomi	ISSN 1796-1696 (pain.) Luottamuksellisuus julkinen	ISSN 1796-170X (verkkoj.) Hinta (sis. alv 8 %)
Julkaisun myynti/ jakaja	Ympäristöministeriö			
Julkaisun kustantaja	Ympäristöministeriö			
Painopaikka ja -aika	Edita Prima Oy, Helsinki 2006			